

Advies voor richtlijnen voor de
inhoud van het milieu-effectrapport
Zuidwestelijke randweg (S11/N54)
in de gemeente Wateringen

12 juni 1992

419-45

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Advies

Advies voor richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport
Zuidwestelijke randweg (S11/N54) in de gemeente Wateringen /
[Commissie voor de Milieu-effectrapportage]. - Utrecht : Commissie
voor de Milieu-effectrapportage

ISBN 90-5237-377-9

Trefw.: milieu-effectrapportage ; Wateringen / autosnelwegen ;
Wateringen.

Gemeenteraad van Wateringen
Postbus 399
2290 AJ WATERINGEN

uw kenmerk
brief/8328/el

uw brief
14 april 1992

ons kenmerk
U870-92/Bu/419-46

onderwerp
Advies voor richtlijnen
MER S11\N54

Utrecht,
12 juni 1992

Met bovengenoemde brief verzocht u de Commissie voor de milieueffectrapportage advies uit te brengen over de richtlijnen voor de inhoud van het op te stellen milieueffectrapport (MER) voor de Zuidwestelijke randweg (S11/N54) in de gemeente Wateringen.

Overeenkomstig artikel 41n, eerste lid van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne bied ik u hierbij het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage aan. Voor de inhoud van het advies verwijs ik naar de samenvatting.

In de startnotitie wordt aangegeven dat de tracébesluiten voor de S11 en de N54 uit 1988 en 1989 als uitgangspunt voor dit MER worden gehanteerd. Het m.e.r.-plichtige besluit is nu het bestemmingsplan. De Commissie heeft zich bij het opstellen van het advies voor richtlijnen laten leiden door de vraag welke informatie een bijdrage kan leveren aan de besluitvorming over het bestemmingsplan. Gelet op de in het verleden reeds uitgevoerde studies, heeft de Commissie gemeend dat het aantal uit te werken alternatieven in het MER kan worden beperkt. Er hebben zich echter sedert de tracébesluiten enkele relevante ontwikkelingen voorgedaan, die maken dat op een aantal punten de gegevens en overwegingen geactualiseerd dienen te worden.

Bij de afbakening van de uit te werken alternatieven heeft de Commissie zich gericht op de twee elementen die bij de besluitvorming over een bestemmingsplan een belangrijke rol spelen. Dit betreft enerzijds de afweging of de voorgenomen activiteit moet worden uitgevoerd en anderzijds de vraag op welke wijze de voorgenomen activiteit ruimtelijk moet worden ingepast.

De Commissie hoopt met dit advies een constructieve bijdrage te hebben geleverd aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal ook gaarne vernemen op welke wijze u gebruik heeft gemaakt van haar aanbevelingen.

mr. A.A.M.F. Staatsen,
voorzitter van de werkgroep
m.e.r. S11/N54

Advies voor richtlijnen
voor de inhoud van het
milieu-effectrapport
Zuidwestelijke randweg (S11/N54)
in de gemeente Wateringen

Advies op grond van artikel 41n, eerste lid van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne inzake de richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport over Zuidwestelijke randweg (S11/N54) in de gemeente Wateringen.

Uitgebracht aan de Gemeenteraad van Wateringen door de Commissie voor de milieu-effectrapportage; namens deze,

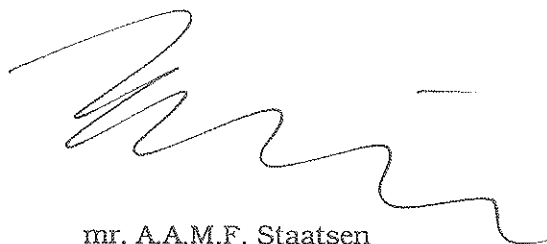
de werkgroep m.e.r. Zuidwestelijke randweg (S11/N54) in de gemeente Wateringen

de secretaris,

drs. M. Buitenkamp

de voorzitter,

mr. A.A.M.F. Staatsen

Utrecht, 12 juni 1992

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
SAMENVATTING VAN HET ADVIES	1
1. INLEIDING	3
2. UITGANGSPUNTEN, PROBLEEMSTELLING EN DOEL	5
3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	6
3.1 Voorgenomen activiteit	6
3.2 Alternatieven	7
4. DE BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU EN DE GEVOLGEN VOOR HET MILIEU	9
4.1 Algemeen	9
4.1.1 Bestaande toestand en autonome ontwikkeling	9
4.1.2 Gevolgen voor het milieu	10
4.2 Bodem en Water	10
4.3 Flora en fauna	11
4.4 Landschap en cultuurhistorie	11
4.5 Geluid en trillingen	11
4.6 Luchtverontreiniging	12
4.7 Overige gevolgen en secundaire gevolgen	12
5. VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN	13
6. LEEMTEN IN KENNIS, EVALUATIE ACHTERAF	13
7. SAMENVATTING VAN HET MER	14
8. VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER	14

BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 14 april 1992 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen.
2. Openbare bekendmaking d.d. 15 april 1992.
3. Projectgegevens.
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen.

SAMENVATTING VAN HET ADVIES

Rijkswaterstaat directie Zuid-Holland en de provincie Zuid-Holland hebben het voornemen de Zuidwestelijke Randweg Den Haag (S11/N54) aan te leggen. Ten behoeve van het door de gemeenteraad van Wateringen vast te stellen bestemmingsplan S11/N54/veilingroute/c.a. wordt een milieu-effectrapport (MER) opgesteld. In dit advies wordt aangegeven welke onderwerpen naar het oordeel van de Commissie voor de milieu-effectrapportage in het MER behandeld moeten worden.

Uitgangspunten, probleemstelling en doel.

Het MER moet de geschiedenis van de besluitvorming over dit project beschrijven. In de startnotitie worden de genomen tracébesluiten over de S11/N54 als uitgangspunt gehanteerd voor de verdere besluitvorming. Vanwege dit uitgangspunt en vanwege het feit dat het MER informatie voor de besluitvorming over het bestemmingsplan moet aanleveren, kan het aantal in beschouwing te nemen alternatieven en varianten beperkt blijven. Wel hebben zich sedert de tracébesluiten nieuwe ontwikkelingen voorgedaan. Het MER moet aan deze ontwikkelingen aandacht besteden, indien zij van invloed kunnen zijn op de nu voorliggende besluitvorming.

Het MER moet een beschrijving geven van de problemen waarvoor men met de aanleg van de S11/N54 een oplossing zoekt. Het doel van de aanleg van de weg en de noodzaak in het licht van de beschreven knelpunten en ontwikkelingen, moeten uit het MER naar voren komen.

Voorgenomen activiteit en alternatieven

De aanleg, het gebruik en beheer van de weg moet worden beschreven. Daarnaast moet het MER aandacht besteden aan de volgende alternatieven:

- * nul-alternatief: de situatie die ontstaat als de voorgenomen activiteit niet zou worden ondernomen. Daarbij moet worden nagegaan in hoeverre de aanleg van alleen de Veilingroute en de verbinding daarvan met de N54 een oplossing voor de gestelde problemen zou kunnen bieden.
- * nul-plus-alternatief: de (on)mogelijkheid om (een deel van) de geconstateerde knelpunten op te lossen, zonder de aanleg van de S11/N54.
- * inrichtingsalternatieven: varianten ten aanzien van de lokale ruimtelijke inpassing, met name gaat het daarbij om varianten in de uitvoering in verdiepte ligging en de situatie rond de aansluiting/kruising met de Heulweg.
- * meest milieuvriendelijk inrichtingsalternatief: het alternatief waarbij de te verwachten milieu-effecten, die ontstaan ten gevolge van de aanleg van de S11/N54, zoveel mogelijk worden tegengegaan, verminderd of gecompenseerd.

Huidige milieutoestand en de milieugevolgen

De bestaande toestand van het milieu en de autonome ontwikkeling daarvan, als de voorgenomen activiteit niet wordt ondernomen, alsook de gevolgen van de voorgenomen activiteit en de alternatieven, dienen te worden beschreven. Aandacht moet worden besteed aan de aspecten bodem en water, flora en fauna, landschap en cultuurhistorie, geluid en trillingen, luchtverontreiniging. Speciale aandacht verdienen de gevolgen voor de tuinbouw in het gebied.

Vergelijking van de alternatieven

De gevolgen voor het milieu van de verschillende alternatieven en de voorgenomen activiteit moeten met elkaar en met de autonome ontwikkeling van het milieu vergeleken worden.

Leemten in kennis en evaluatie achteraf

Het MER kan zonodig een overzicht bevatten van aangetroffen leemten in kennis en tevens een aanzet voor het door het bevoegd gezag op te stellen evaluatieprogramma.

Samenvatting van het MER

Het MER moet een samenvatting bevatten, die voor een algemeen publiek goed leesbaar is en de belangrijkste elementen uit het rapport presenteert.

1.

INLEIDING

Rijkswaterstaat directie Zuid-Holland en de provincie Zuid-Holland zijn voornemens de Zuidwestelijke Randweg Den Haag (S11/N54) aan te leggen.

Ten behoeve van het door de gemeenteraad van Wateringen vast te stellen bestemmingsplan S11/N54/veilingroute/c.a. worden de regels toegepast met betrekking tot milieu-effectrapportage (m.e.r.) uit de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm).

De Commissie voor de milieu-effectrapportage is gevraagd om voor 15 juni advies uit te brengen ten behoeve van de vast te stellen richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport.

Het onderhavige advies is opgesteld door een werkgroep uit de Commissie voor de m.e.r. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt daarom verder in dit advies "de Commissie" genoemd. De samenstelling van deze werkgroep alsook aanvullende projectgegevens zijn te vinden in bijlage 3.

Uit de startnotitie blijkt, dat de voorbereiding van het besluit reeds lange tijd gaande is. Op 15 september 1988 is door Provinciale Staten van Zuid-Holland het tracé van de S11 vastgesteld, terwijl de Minister van Verkeer en Waterstaat op 19 juli 1989 het tracé van de N54 heeft vastgesteld. Daarna is de verdere voorbereiding van de uitvoering van deze besluiten ter hand genomen en is in maart 1991 het ontwerpbestemmingsplan S11/N54/veilingroute/c.a. ter inzage gelegd. Deze procedure is medio 1991 stopgezet. Gebleken is namelijk dat de Europese Richtlijn inzake milieu-effectrapportage voor het voorliggende besluit over de S11/N54 milieu-effectrapportage verplicht stelt.

In de startnotitie worden de genomen tracébesluiten over de S11/N54 als uitgangspunt gehanteerd voor de verdere besluitvorming. Het m.e.r.-plichtige besluit betreft het vaststellen van het bestemmingsplan S11/N54/veilingroute/c.a. door de gemeenteraad van Wateringen. Het op te stellen MER dient voor dat besluit relevante informatie aan te dragen. De Commissie heeft zich bij het formuleren van haar advies voor richtlijnen in belangrijke mate door dit gegeven laten leiden.

Vaststelling van genoemd bestemmingsplan is formeel gesproken het moment waarop het bevoegd gezag de uitvoering van de voorgenomen activiteit mogelijk maakt, terwijl in het bestemmingsplan als zodanig het accent ligt op de wijze waarop de voorgenomen activiteit kan worden ingepast.

De Commissie geeft in dit advies aan, welke informatie in het MER op overzichtelijke wijze gepresenteerd moet worden, opdat het MER een bijdrage kan leveren aan de besluitvorming over de beide genoemde aspecten van het bestemmingsplan.

Gelet op de bovenbeschreven uitgangspunten, kan het aantal in beschouwing te nemen alternatieven en varianten beperkt blijven, tenzij er zich sedert de tracébesluiten nieuwe ontwikkelingen hebben voorgedaan, die van invloed zijn op de nu voorliggende besluitvorming over het bestemmingsplan. Dit laatste heeft de Commissie aanleiding gegeven om op enkele punten te vragen om aanvullingen.

Bij de opstelling van het advies heeft de Commissie gebruik gemaakt van de via het bevoegd gezag ontvangen adviezen, commentaren en opmerkingen die schriftelijk werden ingebracht (zie bijlage 4). In dit advies wordt met voetnoten verwezen naar de betreffende reacties.

2.

UITGANGSPUNTEN, PROBLEEMSTELLING EN DOEL

Artikel 41j, lid 1, onder a van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."*

Artikel 41j, lid 1, onder c van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van overheidsorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."*

Het MER moet een beschrijving van de geschiedenis van de besluitvorming over dit project bevatten. Daarin moet duidelijk worden welke besluiten reeds zijn genomen door welke overheidsorganen en welke betekenis aan deze besluiten moet worden gehecht.

De tracébesluiten zijn reeds enige jaren geleden genomen en gebaseerd op daarvoor verzamelde informatie. Naar het oordeel van de Commissie hebben zich sindsdien ontwikkelingen voorgedaan, die van invloed kunnen zijn op de aan de orde zijnde besluitvorming. Het gaat daarbij in elk geval om de volgende ontwikkelingen:

- ruimtelijke plannen, zoals de woningbouwlocatie Wateringen, de aanleg van de Veilingroute, de ombouw van de Dorpskade te Wateringen tot de externe ontsluitingsweg.
- ruimtelijke ontwikkelingen zoals de kustlocatie en ontwikkelingen in het aansluitende wegennet.
- gemeentelijk, provinciaal en rijksbeleid ten aanzien van verkeer en milieu, met name de beleidsuitgangspunten vastgelegd in het Nationaal Milieubeleidsplan (plus) en het Tweede Struktuurschema Verkeer en Vervoer (SVV II).
- groei van het goederen- en personenvervoer.

Het MER moet aangeven op welke wijze deze ontwikkelingen de besluitvorming over het al dan niet aanleggen van de S11/N54 beïnvloeden.

Het MER moet een beschrijving geven van de problemen waarvoor men met de aanleg van de S11/N54 een oplossing zoekt. Daarbij moet in elk geval aandacht worden besteed aan de problematiek van leefbaarheid en bereikbaarheid.

Het doel van de aanleg van de weg en de noodzaak in het licht van de beschreven knelpunten en ontwikkelingen moeten uit het MER naar voren komen.

Daarnaast moet duidelijk worden voor welk besluit dit MER wordt opgesteld en door welke overheidsinstantie dit besluit zal worden genomen. Tevens wordt beschreven volgens welke procedure en tijdsplan dit geschiedt en welke adviesorganen en -instanties daarbij betrokken zijn. Daarnaast moet in het MER worden aangegeven welke besluiten in een later stadium genomen moeten worden om het project te kunnen uitvoeren.

3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Artikel 41j, lid 1, onder b van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen"*.

Artikel 41j, lid 3 van de Wabm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast."

3.1 Voorgenomen activiteit

De beschrijving van de voorgenomen activiteit moet ingaan op zowel de aanleg als het gebruik en beheer van de weg.

Voor de aanleg van de weg zal beschreven moeten worden:

- verwijdering van begroeiing;
- afvoer van grond ter plaatse van de aan te leggen weggedeelten en eventueel opslag van de verwijderde grond;
- ontwatering (zowel tijdens de aanleg als na realisatie van de wegverbinding) en behandeling van het af te voeren hemelwater;
- vergraving, eventueel zandwinning (ook elders) en mogelijk de opslag van ophoogzand of van alternatieve materialen, transport van materiaal naar de plaats van gebruik en verwerken van dit materiaal. Indien gebruik van alternatieve ophoogmaterialen wordt overwogen, dient te worden aangegeven om welke materialen het gaat, en moet bij de beschrijving van milieu-effecten aandacht worden besteed aan de gevolgen van gebruik van deze materialen;
- aanbrengen van het wegdek, te gebruiken materialen en hun eigenschappen (o.a. verkeersveiligheid, levensduur, geluidproductie);
- bouw van kunstwerken en aansluitpunten;
- aanleg of herziening van verkeerstechnische voorzieningen, zoals verkeersgeleiding, bewegwijzering, verkeerslichten, verlichting en geluidwallen.

Bij de beschrijving van het gebruik en beheer van de weg dient aandacht te worden besteed aan:

- de omvang en samenstelling van het verkeer op de weg, uitgesplitst naar personen- en vrachtvervoer;
- gebruik en beheer van bermen;
- onderhoud van de wegen;
- voorzieningen voor het langzame verkeer, waaronder het landbouwverkeer en het fietsverkeer door de bebouwde kom¹;
- voorzieningen voor het openbaar vervoer (busstroken e.d.);
- mogelijkheden voor recreatief medegebruik (fietsen, wandelen).

---

¹ Zie bijlage 4, inspraakreacties nrs. 2 en 13.

Bij de beschrijving van de weg dient aandacht te worden besteed aan de ontwikkelingen van en de gevolgen^{2]} voor het vervoersaanbod op de onderliggende wegenstructuur, waaronder de Veilingroute en de ombouw van de Dorpskade tot externe ontsluitingsweg.

3.2 Alternatieven

Nul-alternatief

Het MER dient te beschrijven welke situatie ontstaat als de voorgenomen activiteit niet zou worden ondernomen. Deze beschrijving dient in elk geval als een referentiekader voor de beoordeling van de voorgenomen activiteit. Aangezien in het kader van de bestemmingsplanprocedure ook over de wenselijkheid van de voorgenomen activiteit moet worden besloten, kan het nul-alternatief echter ook zelfstandig betekenis hebben.

Bij de beschrijving van het nul-alternatief kan gebruik worden gemaakt van bestaand materiaal uit de gevolgde tracéprocedure. Waar nodig dienen gegevens geactualiseerd te worden. De verwachte effecten van het vigerende verkeers- en vervoerbeleid (SVV II) dienen in de beschrijving door te werken. Dit geldt in elk geval voor het mobiliteitsgeleidende beleid, aangezien dit in de tracéprocedure nog geen rol speelde.

Ook de plannen voor aanleg van de Veilingroute zijn in dit kader een nieuw gegeven. De Commissie sluit niet uit dat aan deze Veilingroute een zelfstandige betekenis kan worden toegekend bij het zoeken naar oplossingen voor de gestelde problemen. In het MER dient dan ook te worden nagegaan in hoeverre de aanleg van alleen de Veilingroute en de verbinding daarvan met de N54 een oplossing voor de gestelde problemen zou kunnen bieden. In deze situatie blijft de aanleg van de S11 grotendeels achterwege.

Nul-plus alternatief

Gelet op het gestelde in deel d van het SVV II (p.136/137) zal in het MER aandacht moeten worden geschonken aan de (on)mogelijkheid om (een deel van) de geconstateerde knelpunten op te lossen, zonder de aanleg van de S11/N54.

MER zal moeten aangeven, in welke mate bijvoorbeeld mobiliteitsgeleidende maatregelen en extra inzet van openbaar vervoer^{3]} hieraan kunnen bijdragen.

---

2 Zie bijlage 4, inspraakreacties nrs. 1 en 13.

3 Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 1.

Inrichtingsalternatieven

Bij de keuze voor de uitvoering van de voorgenomen activiteit zijn er nog verschillende varianten mogelijk ten aanzien van de lokale ruimtelijke inpassing.

Als redelijkerwijs in beschouwing te nemen varianten, ziet de Commissie in ieder geval:

- varianten ten aanzien van de afstand tot de woonbebouwing;
- varianten waarin de S11 in hoge of juist verdiepte ligging wordt uitgevoerd en kruisende verbindingen blijven bestaan;
- varianten waarbij de S11 op maaiveld wordt aangelegd en de kruisende wegen over of onder de S11 worden geleid;
- varianten die verschillen in aantal en/of ligging van de aansluitingen ten behoeve van bestemmingsverkeer richting Wateringen;
- combinaties van genoemde varianten.

In het bijzonder moet aandacht worden besteed aan varianten in de uitvoering in verdiepte ligging⁴] en de situatie rond de aansluiting/kruising met de Heulweg.

Meest milieuvriendelijk inrichtingsalternatief

Nagegaan moet worden, welke maatregelen kunnen worden genomen om te verwachten milieu-effecten, die ontstaan ten gevolge van de aanleg van de S11/N54, tegen te gaan of te verminderen. Niet alleen de effecten die niet of nagenoeg niet omkeerbaar zijn, verdienen hierbij aandacht. De afgeleide effecten van de mogelijke maatregelen moeten ook worden beschouwd. Daarbij zal er op moeten worden gelet dat dergelijke maatregelen een milieuprobleem niet slechts doorschuiven van het ene milieu-aspect naar het andere of dat combinaties van milieubescherkende maatregelen per saldo toch een negatief resultaat opleveren.

In het bijzonder wordt gevraagd naar de mogelijkheden van een verdiepte ligging, het effect van de plaatsing van geluidschermen, hetgeen van toepassing is op de geluidhinder en de verspreiding van luchtverontreiniging, en naar het effect van het aanbrengen van een wegdek van 'ZOAB' (zeer open asfalt beton) of van een 'twin-lay'-wegdek, hetgeen alleen de geluidhinder aangaat.

Binnen dit kader dient te worden aangegeven hoe de voorgestelde maximumsnelheid van 80 km/uur zal worden gehandhaafd, aangezien dit een belangrijk uitgangspunt is bij het beperkt houden van de geluidhinder en de luchtverontreiniging.

---

4 Zie bijlage 4, inspraakreacties nrs. 2 en 3.

Wat betreft de mogelijke negatieve landschappelijke gevolgen en de gevolgen voor flora en fauna kan o.a. gedacht worden aan faunapassages, aanpassing in wegverlichting, herinrichting van de Zweth met oeverzones. Mogelijkheden tot compensatie⁵⁾ van te verliezen natuurwaarden moeten worden beschreven.

4. DE BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU EN DE GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

Artikel 4 Ij, lid 1, onder d van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."*

Artikel 4 Ij, lid 1, onder e van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."*

4.1. Algemeen

4.1.1. Bestaande toestand en autonome ontwikkeling

De bestaande toestand van het milieu en de autonome ontwikkeling daarvan, als de voorgenomen activiteit niet wordt ondernomen, dient te worden beschreven voor zover van belang voor de bepaling van de te verwachten gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en alternatieven.

Onzekerheden moeten worden aangegeven. Bestaande literatuur⁶⁾ en veldbeschrijvingen, aangevuld met eventueel te verrichten onderzoek, vormen de basis voor de beschrijving van de huidige situatie. Het actualiseren van verschillende gegevens is in dit verband van belang. Dit geldt in elk geval voor de gegevens over de flora en fauna⁷⁾ in de Wateringsveldschepolder.

Als **plangebied** wordt aangemerkt het tracé van de S11/N54/veilingroute met de direct aangrenzende omgeving. Het **studiegebied** is groter dan het plangebied en kan per aspect in omvang verschillen. De beschrijving dient die gebiedsdelen te omvatten waar meetbare of bespeurbare significante veranderingen in de toestand van het milieu kunnen worden verwacht ten gevolge van de uitvoering van de activiteit of een van de alternatieven.

---

5 Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 4.

6 Daarbij kan gebruik worden gemaakt van de provinciale milieu-inventarisatie.

7 Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 4.

4.1.2. Gevolgen voor het milieu

Ten behoeve van de effectenbeschrijving kunnen de volgende algemene richtlijnen in acht worden genomen:

- De wijze waarop de milieu-effecten bepaald en beschreven zijn, moet worden gemotiveerd. Het gaat hierbij om de betrouwbaarheid en nauwkeurigheid van zowel de basisgegevens als van de gebruikte methoden voor voorspelling van milieu-effecten.
- Bijzondere aandacht is nodig voor die milieu-gevolgen die per alternatief verschillen.
- Aangegeven moet worden of de effecten tijdelijk of permanent zijn; of deze op de lange of op de korte termijn spelen en in hoeverre synergetische effecten kunnen optreden ook onder invloed van activiteiten buiten het gebied.
- voor de beschrijving van de milieugevolgen kan gebruik worden gemaakt van bestaande rapporten.
- Het te verwachten resultaat en de effectiviteit van mitigerende maatregelen om de negatieve gevolgen te beperken of te compenseren dienen voor zover mogelijk kwantitatief te worden aangeduid.
- Naast de negatieve effecten dient te worden beschreven welke positieve gevolgen daar tegenoverstaan.
- De milieugevolgen moeten worden getoetst aan de geldende normen en grenswaarden van het milieubeleid.

De Commissie vraagt in het MER aandacht te geven aan de onderstaande milieu-aspecten. Hierbij zijn de aandachtspunten voor de huidige situatie (**h**), de autonome ontwikkeling (**a**) en de gevolgen (**g**) kortheids-halve in één paragraaf bijeengebracht. Per subparagraaf worden zowel de aandachtspunten voor de huidige situatie en de autonome ontwikkeling alsook die voor de gevolgen aangestipt.

4.2. Bodem en Water

- (**h**) bodem en geomorfologie: opbouw en verspreiding van bodemtypen, relief;
- (**h,a**) geohydrologie: grondwaterstroming, verspreiding van kwel- en infiltratiegebieden, grondwaterpeil, grondwaterstijghoogten en grondwaterfluctuaties per seizoen en over de jaren;
- (**h,a**) kwaliteit van grond- en oppervlaktewater;
- (**h,g**) patronen en richting van sloten, oppervlaktewaterstroming;
- (**g**) de toekomstige waterhuishouding⁷] van het studiegebied, in het bijzonder de waterpeilen en waterkwaliteit in de Zweth.

---

⁷ Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 15.

4.3. Flora en fauna

- (h,a) het voorkomen, zowel aquatisch als terrestrisch van flora en fauna (planten, amfibieën, weidevogels, overwinterende, doortrekkende en fouragerende vogels);
- (h,a) de landschapsecologische relaties binnen het plangebied en met het omringende studiegebied (ecohydrologie, broed- en fourageergebieden en trekroutes). Waarschijnlijk zijn de belangrijkste relaties die met de open polders in de omgeving (Woudse Polder, Groeneveldse Polder), naast de verbinding met de groene zone tussen Den Haag en Rijswijk en die met de kust.
- (g) aantasting van terrestrische en aquatische flora en fauna. Zoveel mogelijk kwantitatief, in elk geval voor weidevogels en overwinteraars;
- (g) verstoring van ecologische relaties (o.a. door barrièrewerking) met het omringende gebied en gevolgen hiervan.

4.4. Landschap en cultuurhistorie

- (h,a) beschrijven en waarderen van bestaande landschappelijke, archeologische en andere cultuurhistorische elementen in het studiegebied;
- (h,a) aangeven van de visueel-ruimtelijke werking van deze elementen;
- (g) verdwijnen van landschappelijke en cultuurhistorische elementen (Heulweg) door ruimtebeslag en bodemverstoring;
- (g) visuele gevolgen van de aanleg en de inrichting op het studiegebied.

4.5. Geluid en trillingen

De geluidaspecten moeten worden onderzocht overeenkomstig de voorschriften en richtlijnen uit de nadere regelingen bij de Wet geluidhinder.

Ten aanzien van het geluid zal voor een aantal representatieve punten kwantitatieve informatie moeten worden gegeven over:

- (h,a,g) de L_{Acq} -waarden ten gevolge van het wegverkeer per etmaalperiode en, zo daarbij significante verschillen zijn te verwachten, per seizoen en per dag van de week;
- (h,a,g) de uit deze L_{Acq} -waarden volgende etmaalwaarden; De tijdelijk optredende geluidhinder tijdens de aanlegfase dient ook te worden behandeld, waarbij de aanvoer- en werkwegen mede dienen te worden betrokken.

Indien trillingshinder als effect van betekenis is te verwachten dient dit gekwantificeerd te worden. Als indicatie dient in elk geval te worden opgegeven hoeveel woningen en mogelijke andere trillingsgevoelige objecten gelegen zijn binnen een zone van 50 m aan weerszijde van het tracé.

4.6. Luchtverontreiniging

- (h,a,g) de bijdrage aan de luchtverontreiniging in het studiegebied. Hierbij dient te worden uitgegaan van de volgende invoergegevens: verkeersintensiteiten, gemiddelde rijsnelheden, vrachtwagen-aandelen per wegvak, de emissiefactoren voor de verschillende voertuigcategorieën (personenauto's en vrachtwagens) en brandstofsoorten (benzine, LPG en diesel) en de omgevingskenmerken van de wegvakken. Voor een toekomstige situatie dient tevens rekening te worden gehouden met de te verwachten ontwikkelingen met betrekking tot de uitlaatgasemissies van voertuigen.
- (h,a,g) de uitstoot aan CO₂ in het studiegebied. Deze gegevens kunnen ter referentie vergeleken worden met met het emissieplafond voor CO₂ uit het NMP.
- (h,a,g) bijdrage aan de verzuring en de fotochemische luchtverontreiniging. Stikstofdioxyden, de vluchtige organische stoffen, koolmonoxyde (als lange termijn precursor bij de vorming van ozon) en zwaveldioxyde kunnen als representatief worden beschouwd voor dit thema. De uitkomsten kunnen worden vergeleken met de emissieplafonds voor de sector wegverkeer uit het NMP Plus en het NMP.
- (h,a,g) de immissieconcentraties van milieubelastende stoffen zoals stikstofdioxyde, koolmonoxyde, benzeen, benzo(a)pyreen (als vertegenwoordiger van de polycyclische aromatische koolwaterstoffen), lood, zwaveldioxyde en zwarte rook. De bijdrage van het wegverkeer kan worden verhoogd met de bijdrage van andere bronnen en de achtergrondconcentratie, waarna toetsing aan de huidige normstelling (Besluiten luchtkwaliteit en IMP Lucht, 1984) mogelijk wordt.

4.7. Overige gevolgen en secundaire gevolgen

- (g) de gevolgen voor de tuinbouw in het gebied moeten in kaart worden gebracht. Daarbij moet gedacht worden aan geluid, stank, luchtverontreiniging, stof- en trillingshinder en schaduw van beplanting⁹].
- (g) welke veranderingen in sociale veiligheid en beleving van het gebied vinden plaats?

---

9 Zie bijlage 4, inspraakreacties nrs. 2, 8, 10 en 12.

- (g) Gevolgen van barrierewerking voor het langzaam verkeer?¹⁰]
- (g) Gevolgen voor het openbaar vervoer?
- (g) Zijn er huizen die moeten worden afgebroken?
- (g) Gevolgen voor buisleidingen en electriciteitswerken¹¹]
- (g) Welke andere effecten kunnen worden verwacht van voltooide, lopende of binnenkort te starten activiteiten in het studiegebied die kunnen worden beschouwd te behoren tot de autonome ontwikkeling van het studiegebied.

5. VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN

Artikel 41j, lid 1, onder f van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: "een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."

De verschillende alternatieven moeten - althans met betrekking tot de milieugevolgen - met elkaar en met de ontwikkeling van de bestaande toestand van het milieu zonder uitvoering van de activiteit (autonome ontwikkeling), worden vergeleken.

6. LEEMTEN IN KENNIS, EVALUATIE ACHTERAF

Artikel 41j, lid 1, onder g van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: "een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."

Welke leemten in kennis en informatie zullen blijven bestaan en welke betekenis mag daaraan worden gehecht voor de besluitvorming? Waarom zijn deze leemten blijven bestaan en van welke aard zijn zij? (onzekerheden en onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden en/of in de gebruikte gegevens; andere kwalitatieve en kwantitatieve onzekerheden met betrekking tot de milieugevolgen op korte en langere termijn; gebrek aan bruikbare voorspellingsmethoden).

De vastgestelde leemten in kennis en informatie kunnen worden gezien als onderwerpen van voortgaande studie. Zij behoren te worden betrokken bij een in concept op te stellen evaluatieprogramma in hoofdlijnen van de werkelijk optredende gevolgen voor het milieu. Deze nazorg, die een onderdeel vormt van m.e.r. kan ook betrekking hebben op de effectiviteit van de getroffen voorzieningen en de milieubescherpende maat-

---

¹⁰ Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 1.

¹¹ Zie bijlage 4, inspraakreacties nrs. 11 en 16.

regelen. Het is wenselijk in het MER al een idee te geven wie het evaluatieprogramma zal gaan opzetten en uitvoeren en hoe zal worden gereageerd als bepaalde milieunormen zouden worden overschreden.

7. SAMENVATTING VAN HET MER

Artikel 41j, lid 1, onder h van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."*

In de samenvatting van het MER zal kort en overzichtelijk de kern van de hoofdtekst van het MER moeten worden weergegeven. Wat betreft de onderlinge vergelijking van de alternatieven kan dit b.v. gebeuren met behulp van tabellen, figuren en kaarten.

De Commissie beveelt aan in de samenvatting in ieder geval in te gaan op die informatie, die van wezenlijk belang is voor het te nemen besluit.

8. VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER

Het MER zal zo duidelijk en objectief mogelijk in moeten gaan op de te behandelen onderwerpen en moet ingaan op de vragen omtrent het voornemen, die uit de inspraak naar voren zijn gekomen.

In het MER moeten keuze-elementen, die bepalend zijn geweest bij de opstelling duidelijk naar voren worden gebracht.

Waar mogelijk en nuttig zal gebruik moeten worden gemaakt van presentatie van de informatie op kaarten, luchtfoto's en in figuren en diagrammen. Een ruimtelijke schets van de aansluitpunten en kruisingen is in dit verband van belang. Onderbouwende informatie kan in bijlagen behorende bij het MER worden opgenomen. Daartoe kunnen ook behoren een verklarende begrippenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst.

BIJLAGEN

bij het advies voor richtlijnen
voor de inhoud van het milieu-
effectrapport
Zuidwestelijke randweg (S11/N54)
in de Gemeente Wateringen

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 14 april 1992, waarin de Commissie
in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

gemeente wiering

uw kenmerk :
uw brief van :
afdeling : ABZ/BRM
aanvullend : M. Noordermeer
ons kenmerk :
bijlage(n) :
onderwerp : Advicsaanvraag richtlijnen
m.e.r. S11/N54.

Commissie voor de milieu-effectrapportage	
ingekomen :	15 APR. 1992
nummer :	1101-02
dossier :	419-1 ^m 4
kopie naar: Aan de voorzitter van de commissie milieu-effectrapportage Sc/rev/B.L.L.	
t.a.v. mevrouw M. Buitenkamp Postbus 2345 3500 GH Utrecht	

wiering, 14 april 1992

Geachte mevrouw Buitenkamp,

Overeenkomstig de wet Algemene Bepalingen Milieuhygiëne, hoofdstuk milieu-effectrapportage (m.e.r.) en de algemene maatregel van bestuur inzake de werkingsfeer m.e.r., zal milieu-effectrapportage worden toegepast ten behoeve van de besluitvorming over de S11/N54, Zuidwestelijke Randweg.

In de fase van de voorbereiding van het milieu-effectrapport, die zal uitmonden in de richtlijnen, zullen wij namens de raad van de gemeente Wiering als bevoegd gezag optreden. Indien u over het project nadere informatie wenst, kunt u zich wenden tot de heer mr. J.A. Suijders en mevrouw M. Noordermeer, telefonisch bereikbaar onder nummer 01742-93841.

Wij verzoeken u binnen de termijn van artikel 41 vierde lid van de WABM uw advies toe te zenden aan de raad van de gemeente Wiering.
Gelet op de termijn voor de inspraak betekent dit voor 16 juni 1992.

Te uw informatie voegen wij hierbij twee exemplaren van de startnotitie ontvangen d.d. 10 april 1992 toe alsmede een afschrift van de aanmelding en de bekendmaking.

Burgemeester en wethouders van Wiering

De secretaris,

D. van Brakel

De burgemeester,

Drs. W. van der Bos Czn

brief/8328/cf

verzoeken bij het antwoord het kenmerk, de dagtekening en het onderwerp van dit schrijven te vermelden.

plein 13, wiering
postbus 398, 2290 aj wiering
telefoon 01742-93841
telefax 01742-98543
postgiro gemeente 2302

BIJLAGE 2

Tekst Openbare bekendmaking d.d. 15 april 1992

Advertentie

Openbare bekendmaking

START VAN MILIEU-EFFEKTRAPPORTAGE VAN DE ZUIDWESTELIJKE RANDWEG S11/N54

Datum: 15 april 1992

Rijkswaterstaat directie Zuid-Holland en de provincie Zuid-Holland (hierna te noemen initiatiefnemers) zijn voornemens de Zuidwestelijke-Randweg Den Haag (S11/N54) aan te leggen, teneinde, mede in het kader van het Bereikbaarheidsplan Randstad, een betere bereikbaarheid van Den Haag en het Westland te realiseren. De weg is voorzien als een 2x2 strooks autoweg met een ontwerp-snelheid van 80 km/uur in het verlengde van de Lozerlaan tussen de Erasmusweg en de geprojecteerde A4.

Ten behoeve van het door de gemeenteraad van Wateringen (hierna te noemen bevoegd gezag) vast te stellen bestemmingsplan S11/N54/Veilingroute/ c.a. dient, gelet op de Wet algemene bepalingen milieuhygiene, een Milieu-Effektrapport (MER) te worden opgesteld.

Een informatieve notitie over de probleemstelling, de te onderzoeken mogelijke oplossingen en de te volgen procedure (de zogenaamde 'Startnotitie') ligt vanaf 16 april tot en met 15 mei 1992 ter inzage in:

- de bibliotheek van het kantoor van de Rijkswaterstaat, directie Zuid-Holland, Boompjes 200, Rotterdam;
- de bibliotheek van de Provincie Zuid-Holland, Koningskade 1, 's-Gravenhage;
- het gemeentehuis van Wateringen, afdeling B.R.M., Plein 13, Wateringen.

Deze startnotitie dient als basis voor de openbare inspraak, voor het advies van de (landelijke) Commissie voor de milieu-effectrapportage aan het bevoegd gezag en voor het opstellen van richtlijnen inzake de inhoud van het milieu-effectrapport door het bevoegd gezag. De startnotitie is in te zien op werkdagen van 09.00 - 17.00 uur.

Diegenen voor wie de aangegeven terinzageligging niet voldoende mogelijkheden biedt om de startnotitie in te zien, kunnen dit aan ons kenbaar maken (de heer J.A. Sniijders of mevr. M. Noordermeer, tel. 01742-93841) opdat alsnog de mogelijkheid wordt geboden.

Een ieder die opmerkingen wenst te maken over het geven van richtlijnen inzake de inhoud van het milieu-effectrapport kan deze vóór 16 mei 1992 schriftelijk indienen bij:

Gemeenteraad Wateringen
Postbus 399
2290 AJ Wateringen

Voorts zal een voorlichtingsavond worden gehouden waar de inhoud van de Startnotitie zal worden toegelicht. Deze voorlichtingsavond wordt gehouden in Wateringen op donderdag 23 april 1992 in de kantine van Sporthal Velo, Noordweg 26, Wateringen, aanvang 20.00 uur.

Burgemeester en wethouders van Wateringen,

De secretaris, De burgemeester,

D. van Brakel. Drs. W. van den Bos Czn.

Adressen initiatiefnemers;
Rijkswaterstaat Directie Zuid-Holland Postbus 556 3000 AN Rotterdam
Provincie Zuid-Holland Postbus 90602 2509 LP Den Haag

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Rijkswaterstaat directie Zuid-Holland en de Provincie Zuid-Holland.

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van Wateringen.

Besluit: Vaststellen bestemmingsplan S11/N54/veilingroute/c.a.

Activiteit: de voorgenomen activiteit betreft de aanleg van de Zuidwestelijke Randweg Den Haag (S11/N54) in de gemeente Wateringen.

Data:

De startnotitie werd bekendgemaakt op 15 april 1992. De Commissie is gevraagd voor 16 juni 1992 haar advies voor richtlijnen uit te brengen. Op 23 april 1992 is een voorlichtingsavond gehouden. Het overleg met bevoegd gezag en initiatiefnemer over het concept-advies voor richtlijnen van de Commissie vond plaats op 3 juni.

Samenstelling van de werkgroep:

dr. J.M. Drees

drs. A.L. de Jong

ir. P.H.R. Langeweg

mr. P.G. Meijer

mr. A.A.M.F. Staatsen (voorzitter)

Secretaris van de werkgroep: drs. M. Buitenkamp

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	920514 920515	Werkgroep Milieubeheer Leiden	Leiden	920520
2.	920514	Belangengroep Korte Noordweg	Wateringen	920520
3.	920512	Belangengroep Heulweg	Kwintsheul	920520
4.	920513	Zuidhollands Landschap	Rotterdam	920520
5.	920515	Aktie-comité "Herenstraat veilig winkelen en wonen"	Wateringen	920520
6.	920508	Bloemenveiling Holland	Naaldwijk	920520
7.	920514	Kamer van Koophandel en fabrieken voor Delft en omstreken	Delft	920520
8.	920515	Gezamenlijke afdeling van de W.L.T.O.- Kwintsheul en Wateringen C.B.T.B. Wateringen	Honselersdijk	920520
9.	920515	Ir. P. Abbo	Wateringen	920520
10.	920425	Vereniging van Huiseigenaren Hof West Actiecomité	Wateringen	920520
11.	920423	N.V. Nederlandse Gasunie	Rijswijk	920520
12.	920514	J.M.J. van Santen	Wateringen	920520
13.	920513	Landbouwschap gewestelijke raad voor Zuid-Holland	Den Haag	920520
14.	920514	Gemeente Monster	Monster	920520
15.	920505	Hoogheemraadschap van Delfland	Delft	920521

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
16.	920518	N.V. Electriciteitsbedrijf Zuid-Holland	Voorburg	920521
17.	920526	Verslag Informatieavond 23-04-92 Gemeente Wateringen	Wateringen	920527